

Vergaderjaar 2019–2020

35 420

Noodpakket banen en economie

35 430

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) voor het jaar 2020 (Tweede incidentele suppletoire begroting inzake noodpakket banen en economie)

L¹

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 9 juli 2020

Hierbij bied ik, mede namens de Staatssecretaris van Sociale zaken en Werkgelegenheid, uw Kamer een afschrift aan van onze derde brief aan de Tweede Kamer over de monitoring van de arbeidsmarkt en het beroep op het noodpakket. Dit naar aanleiding van de toezegging om uw Kamer maandelijks te informeren.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees

---

¹ Letter L heeft alleen betrekking op wetsvoorstel 35 420.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 8 juli 2020

Inleiding

Hierbij zend ik, mede namens de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, uw Kamer de derde editie van de brief «monitoring arbeidsmarkt en beroep noodpakket». In de eerste editie van deze brief² hebben wij toegezegd uw Kamer maandelijks te informeren over het beroep op de SZW-maatregelen uit het noodpakket en over het beeld op de arbeidsmarkt. Met deze brief komen we tegemoet aan deze toezegging.

Beroep op het noodpakket

Het noodpakket is door het kabinet ingevoerd om de effecten van de coronacrisis op de Nederlandse economie op te vangen. In het verleden hebben we u geïnformeerd over het beroep op de NOW en de Tozo. In deze brief zullen we ook ingaan op het beroep op de TOFA en op misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O).

Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging Werkgelegenheid (NOW)

Het loket voor de eerste tranche van de NOW-subsidie is sinds 5 juni gesloten. Bedrijven kunnen vanaf 6 juli de tweede tranche van de NOW-subsidie aanvragen. In de volgende monitoringsbrief informeren we uw Kamer over het beroep op de tweede tranche van de NOW. In deze brief zullen we verder ingaan op de voortgang omtrent de eerste tranche van de NOW.

Alle ingediende aanvragen zijn behandeld. Er zijn 148.335 aanvragen ingediend, waarvan er 139.399 zijn goedgekeurd. Daarmee worden ongeveer 2,65 miljoen werkenden bereikt. Er zijn 8.936 aanvragen afgewezen³. De voornaamste reden van afwijzing was, net zoals in de voorgaande maanden, dat de loonsom in januari en in november 0 euro bedraagt of dat er geen loonsom in januari en november is.

Op dit moment is er voor 7,9 miljard euro aan voorschotten verstrekt: ongeveer 2,7 miljard in de eerste reeks betalingen, ongeveer 2,6 miljard in de tweede reeks en 2,6 miljard in de derde reeks. Het voorschot is gelijk aan 80% van de aangevraagde subsidie. Het totaalbedrag aan aangevraagde subsidie is 9,9 miljard euro voor een periode van 3 maanden.

Het aantal goedgekeurde aanvragen is het grootst in de sectoren detailhandel, horeca en catering en overige commerciële dienstverlening. De sector horeca en catering heeft het grootste gemiddelde aangegeven omzetverlies, namelijk 80%. Een opvallende sector is de sector uitzendbedrijven. Het grootste aantal werkenden wordt bereikt in de sector overige commerciële dienstverlening (ongeveer 410.000), bij de uitzendbedrijven (ongeveer 400.000) en bij de horeca en catering (390.000).

² Kamerstuk 35 430, nr. 34.

³ Dit zijn bruto afwijzingen, in sommige gevallen kunnen deze bij vaststelling leiden deze alsnog tot een toekenning. Dat is bijvoorbeeld het geval als de loonsom in januari en november 0 is, maar in maart niet (door het verschuiven van de referentiemaand in de derde wijziging van de NOW).

De meeste toekenningen komen toe aan bedrijven met minder dan 10 werknemers (67%). Uiteraard is de gemiddelde hoogte van de subsidieaanvraag voor deze groep werkgevers lager dan voor werkgevers met een hoger aantal werknemers. Bijna de helft (45%) van de eerste voorschotverstrekking van de NOW komt toe aan kleine werkgevers met maximaal 50 werknemers. Een kwart (25%) komt toe aan werkgevers met 50 tot 250 werknemers. Het overige deel, ongeveer één derde (30%), komt toe aan werkgevers met 250 of meer werknemers.

Om zoveel mogelijk transparantie te betrachten over het gebruik van de NOW, waarmee immers een fors beroep wordt gedaan op de collectieve middelen, publiceert het UWV vandaag of morgen op mijn verzoek een lijst met naam, vestigingsplaats en verleend voorschot van alle bedrijven die voor de NOW-1 een voorschot hebben ontvangen⁴. Dit betreft dus de door UWV verleende voorschotten. Ook de subsidies zoals die uiteindelijk worden vastgesteld zullen openbaar worden gemaakt.

Als losse bijlage bij deze brief wordt een factsheet⁵ van het UWV meegezonden. Hierin zijn onder andere cijfers opgenomen over de toekenningen naar arbeidsmarktregio, het gemiddeld opgegeven omzetverlies per sector en de verstrekte voorschotbedragen per sector.

Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)

In de vorige monitoringsbrief is toegezegd dat de snelle monitoring ook wordt voortgezet bij Tozo 2. Op dit moment kunnen ongeveer 130 gemeenten binnen de snelle monitoring het aantal Tozo 2 aanvragen aanleveren. Enkele gemeenten kunnen dit vanwege administratieve moeilijkheden echter nog niet doen.

Op basis van de gestratificeerde schatting verwachten we tot nu toe ongeveer 74.000 aanvragen binnen de Tozo 2 regeling. Dit zijn aanvragen voor ondersteuning in levensonderhoud of voor een lening voor bedrijfskapitaal. Vanwege de overgang van Tozo 1 naar Tozo 2 is de schatting omtrent het aantal Tozo2 op dit moment met meer onzekerheid omgeven.

Het merendeel van de Tozo 2 aanvragen betreft verlenging van inkomensondersteuning. In de monitorgegevens maakt ongeveer 70% van het aantal gemeenten onderscheid tussen verlengingsaanvragen en «nieuwe» aanvragen en ongeveer 80% van het aantal gemeenten maakt onderscheid tussen ondersteuning van levensonderhoud en lening bedrijfskapitaal. Binnen deze gemeenten betreft ongeveer 90% van de (Tozo 2) aanvragen verleningsaanvragen en ongeveer 90% van alle aanvragen (Tozo 1 en Tozo 2) inkomensondersteuning.

Bij de gestratificeerde schatting wordt er rekening gehouden met de grootte van de gemeenten (klein, middelgroot, groot en G4) en de daarbij horende verschillen. Dat vergroot de betrouwbaarheid van de cijfers. Zo zien we bijvoorbeeld dat er een relatief groter beroep op Tozo 2 wordt gedaan in de G4 dan in kleinere gemeenten. Door een schatting per type gemeente te maken wordt rekening gehouden met dergelijke verschillen.

⁴ Deze informatie is vanaf donderdag 9 juli te vinden op <https://www.uwv.nl/overuwv/pers/uwv-documenten/index.aspx>.

⁵ Ter inzage gelegd op de afdeling Inhoudelijke ondersteuning onder griffie nr. 167185.

Uw Kamer is onlangs per brief⁶ geïnformeerd over de herziene raming van de Tozo 1 regeling. De raming is met 1,3 miljard euro naar beneden bijgesteld. De belangrijkste oorzaak van de neerwaartse bijstelling is dat we minder aanvragen voor een lening bedrijfskapitaal verwachten dan vooraf gedacht. De verwachte uitgaven voor Tozo-1 komen daarmee op 2,5 miljard euro. Deze voorlopige bijstelling is gebaseerd op de hierboven beschreven snelle monitoring.

Naast de schatting van het aantal aanvragen die wij zelf monitoren, heeft het CBS⁷ vandaag zogeheten registratiecijfers gepubliceerd waarmee we een voorlopig beeld krijgen van het gebruik van de Tozo. Het aantal geregistreerde uitkeringen levensonderhoud (Tozo en Bbz) is gestegen van ruim 100 duizend in april naar ruim 179 duizend in mei. Daarnaast registreerden gemeenten in mei ruim 4.700 verstrekkingen bedrijfskapitaal.

Deze voorlopige CBS-cijfers kunnen niet zonder meer vergeleken worden met de geschatte aantallen aanvragen uit de snelle monitoring. De cijfers verschillen omdat er verwerkingstijd nodig is voordat een aanvraag een daadwerkelijke uitkering wordt of dat bedrijfskapitaal wordt verstrekt. Ook hebben diverse gemeenten voorschotten verstrekt aan ondernemers, die nog niet als uitkering voor levensonderhoud op grond van de Tozo zijn verwerkt. Daarnaast zullen er ook aanvragen zijn die afgewezen of teruggetrokken worden en dus niet leiden tot een uitkering of lening.

Om het inzicht in het gebruik van Tozo te vergroten zal het CBS naar verwachting in de tweede helft van juli op basis van de beschikbare registratiecijfers ook uitsplitsingen maken naar gemeenten, naar achtergrondkenmerken van de aanvragers en naar bedrijfssectoren.

Tijdelijke Overbruggingsregeling voor Flexibele Arbeidskrachten (TOFA)

Tijdens de coronacrisis is gebleken dat het reguliere vangnet niet voor alle flexwerkers een oplossing biedt. Op verzoek van de Tweede Kamer is de TOFA ingevoerd. De TOFA is bedoeld voor werknemers die door de coronacrisis (bijna) geen inkomsten hebben en geen uitkering kunnen krijgen. Het drempelbedrag is op verzoek van de Kamer verlaagd om de doelgroep van de regeling te vergroten.

Het loket voor de TOFA is op maandag 22 juni geopend. Sindsdien zijn er ongeveer 16.700 aanvragen ontvangen. Hiervan zijn er ongeveer 7.500 toegekend. Inmiddels zijn er ongeveer 11.800 beschikkingen gestuurd en bedraagt de verwerkte betaling ongeveer 9,4 miljoen euro. Er zijn 9.200 aanvragen afgewezen, voornamelijk omdat het inkomen dat de aanvrager in april ontvangt hoger is dan 550 euro (29%) of dat het ontvangen inkomen in februari lager is dan 400 euro (27%). Voor 22% van de gevallen geldt dat er in de polisadministratie van het UWV geen loonaangifte is gedaan in februari. Voor het overige deel (22%) is de reden van afwijzing dat het inkomensverlies minder dan 50% is, dat het ontvangen inkomen in maart minder dan één euro was, dat er in april een uitkering is ontvangen, dat er een dubbele aanvraag is of dat de klant van de aanvraag af ziet.

⁶ Deze is te vinden op <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/06/26/update-overheidsfinancien-juni-2020>.

⁷ Het CBS publiceerde deze op <https://www.cbs.nl/nl-nl/maatwerk/2020/28/gebruik-tozo-in-mei-2020>.

Misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O)

In deze brief informeren we uw Kamer ook over misbruik en oneigenlijk gebruik bij de NOW en de Tozo. In de volgende brief betrekken we ook de TOFA, aangezien het loket voor deze regeling pas enkele weken open is.

De snelheid waarmee de regelingen tot stand zijn gekomen impliceert dat mogelijk zaken over het hoofd zijn gezien en dat de regelingen onvoorziene consequenties kunnen hebben. Dit is niet zonder risico op misbruik en oneigenlijk gebruik. Voor zover mogelijk worden de risico's geadresseerd met beheersmaatregelen.

Om fraude en misbruik met SZW-maatregelen uit het noodpakket effectief te kunnen bestrijden is een samenwerkingsverband opgezet tussen UWV, Belastingdienst, Inspectie SZW en FIOD. Binnen de juridische kaders wordt kennis en informatie gedeeld om misbruik en fraude te detecteren. Specialistische van genoemde organisaties werken samen om analyses te maken en met elkaar te delen.

De NOW kent verschillende beheersmaatregelen. De werkgever is verantwoordelijk voor de juistheid van alle informatie die hij aanlevert, dient een controleerbare administratie te beheren en onverwijld melding te doen indien duidelijk is dat hij niet langer aan de vereisten voor subsidieverlening voldoet⁸. Voor vaststelling van de subsidie wordt gebruik gemaakt van een verklaring van een accountant bij een subsidiebedrag boven de € 125.000 of een voorschot boven de € 100.000⁹. Als geen accountantsverklaring overlegd hoeft te worden moet bij een subsidie met een voorschot boven de € 20.000 of een vaststellingsbedrag boven de € 25.000 een verklaring van een deskundige derde overlegd moeten worden die de omzetzaling bevestigt.

SZW en UWV werken samen om gezamenlijk zicht te houden op de uitvoering van de NOW en de daarbij behorende M&O-risico's. Indien er een ernstig vermoeden is dat niet aan de subsidievoorwaarden wordt voldaan kan het UWV de betaling van het voorschot weigeren, wijzigen, intrekken of opschorten. Daarnaast kan het UWV de reeds verleende subsidie geheel of gedeeltelijk terugvorderen. UWV zet fraudemeldingen door naar de Inspectie SZW indien dat relevant is. De Inspectie kan op grond van informatie van UWV of naar aanleiding andere signalen en meldingen onder gezag van het Openbaar Ministerie een opsporingsonderzoek instellen. De banken zijn daarnaast gestimuleerd om ongebruikelijke transacties in relatie tot de NOW-subsidies te melden. Verdachte transacties zullen door de FIU, de Inspectie SZW en de FIOD worden geanalyseerd.

Gemeenten zijn omtrent de Tozo verantwoordelijk voor hun eigen M&O-beleid. Onderdeel van dit M&O-beleid is de controle achteraf, die een gemeente onder andere steekproefsgewijs en/of signaalgestuurd kan vormgeven. Voor de Tozo zijn er bij de VNG vooralsnog een beperkt aantal signalen van eventuele fraude bekend. De gemeente pakt signalen vanuit ISZW op binnen het kader van het gemeentelijk vastgestelde M&O-beleid.

---

⁸ De werkgever heeft nog enkele andere verplichtingen. Hij bevestigt dat hij de aanvraag naar waarheid invult en geen misbruik of oneigenlijk gebruik maakt van subsidiegelden. Ook bevestigt de werkgever dat hij zich ervan bewust is dat verder onderzoek gedaan kan worden in geval van (vermoeden van) misbruik of oneigenlijk gebruik van de regeling.

⁹ Samen met de Beroepsorganisatie van Accountants worden inhoud en richtlijnen voor de accountantsonderzoeken vastgesteld, middels een accountantsprotocol en standaarden.

Daarnaast worden gemeenten ondersteund door SZW, VNG en Divosa. Zo is het Inlichtingenbureau (IB) gevraagd om verschillende bestandskoppelingen aan te brengen, zodat ze op basis van deze signalen eventueel misbruik kunnen opsporen. Deze IB-signalen komen dit najaar beschikbaar voor gemeenten. Ook is een handreiking M&O Tozo opgesteld met expliciete aandacht voor preventie aan de hand van gedragswetenschappelijke inzichten. Daarnaast brengen VNG en Divosa een aantal (complexe) misbruikrisico's gedetailleerd in kaart en bieden ze gemeenten handelingsperspectief hoe hier mee om te gaan.

Tot eind juni zijn er bij het digitale meldloket van de Inspectie SZW ruim 250 meldingen binnengekomen omtrent coronagerelateerde stimuleringsmaatregelen, waaronder de Tozo en de NOW. We zullen misbruik en oneigenlijk gebruik op de voet volgen en zullen uw Kamer hierover blijven informeren.

Beeld op de arbeidsmarkt

Uit arbeidsmarktgegevens van het CBS¹⁰ blijkt dat de situatie op de arbeidsmarkt in mei slechts beperkt is verslechterd ten opzichte van de verslechtering in april. Het aantal werkenden is met 24.000 afgenomen, terwijl de afname in april 160.000 bedroeg. Daardoor bedraagt de werkzame beroepsbevolking in mei 8,856 miljoen mensen. Het aantal werklozen is met 16.000 gestegen en bedraagt nu 330.000 personen. Het werkloosheidspercentage stijgt daarmee van 3,4% naar 3,6%. Vorige maand bedroeg de stijging van het aantal werklozen nog 40.000.

De forse stijging van het aantal WW-uitkeringen zet niet door in mei¹¹. Het aantal lopende WW-uitkeringen is in mei met ongeveer 9.000 (3,1%) gestegen, terwijl dat in april nog 41.700 (16,7%) was. Vorig jaar daalden de WW-uitkeringen in deze maanden nog.

In de schriftelijke beantwoording van de Kamervragen betreffende de derde incidentele supplettoire begroting¹² is toegezegd uw Kamer te informeren over het type contract dat mensen hadden die sinds het begin van de coronacrisis werkloos zijn geworden. Omdat deze cijfers nog niet gereed zijn is dat helaas niet mogelijk in deze Kamerbrief. Het CBS publiceert deze cijfers in haar volgende kwartaalbericht, dat gepland staat op 14 augustus. Daarnaast probeert het UWV deze uitsplitsing te maken voor de WW-populatie. We zullen deze cijfers in de volgende editie van deze brief meenemen.

Het beeld dat de coronacrisis verschillend uitpakt voor verschillende sectoren, contracttypes en leeftijdsgroepen wordt bevestigd door recente CBS-cijfers. In de vorige editie van deze brief schreven we dat de werkgelegenheid in de sectoren horeca en verhuur en overige zakelijke diensten fors wordt geraakt, terwijl de werkgelegenheid in het openbaar bestuur en de zorg juist zou stijgen. Personen met een flexibel contract, zoals een uitzend- of oproepcontract, zouden daarnaast als eerste worden geraakt. Datzelfde geldt ook voor jongeren, aangezien zij vaak in deze sectoren werkzaam zijn en vaak flexibele arbeid verrichten. Dat beeld wordt bevestigd door de cijfers over werknemersbanen in maart¹³.

¹⁰ Het CBS publiceerde op 18 juni cijfers over mei. Link: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/25/ruim-200-duizend-werkenden-minder-sinds-maart-2020>.

¹¹ Het UWV publiceerde op 18 juni cijfers over mei. Link: <https://www.uwv.nl/overuwv/Images/nieuwsflits-arbeidsmarkt-mei-2020.pdf>.

¹² Kamerstuk 35 473 nr. 8.

¹³ Dat blijkt uit de CBS-cijfers over banen in maart. Link: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/26/aantal-werknemersbanen-krimpt-met-23-duizend-in-maart>.

Daarnaast is de daling van het aantal werkenden in mei vooral gedreven door de daling van het aantal werkende jongeren¹⁴.

Het CPB heeft ook een onderzoek gepubliceerd¹⁵ over welke groepen naar verwachting worden geraakt door de coronacrisis. De risicogroep telt relatief veel studenten, jongeren, alleenstaanden en mensen met een migratieachtergrond. Vooral mensen met een beperkt vangnet worden geraakt door de coronacrisis. Aan de onderkant van de inkomensverdeling bevinden zich veel oproep- en uitzendkrachten. Zij kunnen relatief vaak terugvallen op het inkomen van de partner of van de ouders. Bij het laagste inkomensdecil geldt bij de meerderheid een terugval van kleiner dan 25% van het huishoudinkomen. Tegelijkertijd hebben zij relatief weinig vermogen. Aan de bovenkant, voornamelijk ZZP'ers, ligt dit andersom. Zij hebben relatief veel vermogen, lopen relatief weinig risico, maar kunnen minder vaak terugvallen op huishoudinkomen als ze geraakt worden.

Opvallend is dat er vrijwel geen verschil naar opleidingsniveau of geslacht wordt gevonden¹⁶. Eerder onderzoek wees echter uit dat het aantal gewerkte uren relatief sterker afnam onder vrouwen en laagopgeleiden¹⁷. De bevindingen van het CPB komen overeen met de cijfers van het CBS¹⁸. Daaruit blijkt dat vrouwen even vaak als mannen hun baan verloren en ongeveer even vaak werkloos werden. Van de afname van de werkzame beroepsbevolking en de toename van de werkloze beroepsbevolking sinds maart is ongeveer 47% vrouw. Dat is gelijk aan het aandeel van vrouwen in de werkzame beroepsbevolking. Er zijn nog geen CBS-cijfers beschikbaar waarin een uitsplitsing wordt gemaakt tussen opleidingsniveaus.

Het aantal bijstandsuitkeringen blijft stijgen. Eind mei stonden in de voorlopige cijfers van het CBS in totaal ongeveer 363.000 algemene bijstandsuitkeringen geregistreerd. Dit zijn er 4.000 meer dan eind april en 9.000 meer dan eind maart. Hierop aanvullend geeft de Divosa Benchmark Werk & Inkomen¹⁹ het beeld dat de instroom in de bijstand van februari op mei van 2% naar 2,8% groeide terwijl de uitstroom van 2,1% naar 1,5% daalde. Er is met name minder uitstroom naar werk en minder uitstroom door handhaving. Er is ook minder uitstroom naar onderwijs, maar dat is gebruikelijk voor deze tijd van het jaar. Uit de Benchmark blijkt tevens dat het aantal aanvragen voor de algemene bijstand ten opzichte van april daalt, maar nog steeds hoger ligt dan in februari. Het aantal bijstands aanvragen lag in mei 32% hoger dan in februari, terwijl dit 78% was in april.

Op basis van de juniraming van het CPB kan worden verwacht dat de werkloosheid fors zal oplopen. Het CPB publiceerde hierin een basisscenario, waarbij de pandemie onder controle is, maar er nog geen vaccin

¹⁴ Dat blijkt uit de hiervoor genoemde CBS-cijfers van mei, zie voetnoot 5.

¹⁵ Dit onderzoek is op 26 juni gepubliceerd. Link: <https://www.cpb.nl/crisis-op-de-arbeidsmarkt-wie-zitten-in-de-gevaarzone>.

¹⁶ Het CPB onderzoekt de kenmerken van «kwetsbare groepen». Dat doen ze door te kijken naar de personen die zonder vast contract werkzaam zijn in een beroepsgroep met een afname in vacatures van 20% of meer. Echter, als een andere definitie van «kwetsbare groepen» wordt gekozen, zoals de terugloop in gewerkte uren, wordt er voor deze groepen wel een (beperkt) significant verschil gevonden. In dit geval zijn er wel verschillen, maar die zijn beperkt.

¹⁷ Op 6 mei publiceerde het CPB de studie «Arbeidsmarkt: sterke daling gewerkte uren». Link: <https://www.cpb.nl/sites/default/files/omnidownload/CPB-coronapublicatie-mei2020-Arbeidsmarkt-sterke-daling-gewerkte-uren.pdf>.

¹⁸ Een lange reeks cijfers is te vinden op <https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/80590ned/table?ts=1593434319121>.

¹⁹ De Divosa Benchmark Werk & Inkomen bevat gegevens van 217 gemeenten die samen het bijstandsbestand representeren. Link: <https://www.divosa.nl/nieuws/piek-aanvragen-bijstand-voorbij-uitstroom-blijft-dalen>.

voorhanden is. In dit basisscenario loopt de werkloosheid op tot gemiddeld 4,8% in 2020 en gemiddeld 7% in 2021. Aan het einde van 2020 ligt het werkloosheidspercentage volgens het CPB rond de 6,9%. Het herstel van de werkloosheid zet vanaf begin 2021 in. In 2021 trekt ook de werkgelegenheid aan. De werkloosheidsraming is neerwaarts bijgesteld ten opzichte van de scenario-analyse van het CPB in maart. Daarmee is het CPB eensgezind met de Rabobank (5% in 2020) en met de DNB (4,6% in 2020 en 7,3% in 2021)²⁰.

De werkloosheid kan verder stijgen of dalen, afhankelijk van de ontwikkelingen in de economie. Vanwege de grote onzekerheid in de raming publiceert het CPB drie scenario's gericht op deze onzekerheden. De werkloosheid varieert tussen de 4,5% en 5,8% in 2020 en tussen de 5,4% en 10,5% in 2021. Bij een *zwak herstel* stijgt de werkloosheid sneller en begint herstel later. De werkloosheid is in 2020 gemiddeld 6,8% en in 2021 gemiddeld 9,9%. Bij een *tweede golf* blijft herstel uit. De werkloosheid is in 2020 gemiddeld 5,1% en in 2021 gemiddeld 10,5%. Bij *volledig herstel* daalt de werkloosheid eerder en ligt het gemiddelde werkloosheidspercentage in 2020 en 2021 op respectievelijk 4,5% en 5,4%. Zie voor het verloop van de werkloosheid figuur 1 in de bijlage.

De gevolgen van de coronacrisis en de contactbeperkende maatregelen zijn nog direct voelbaar in de arbeidsmarkt. Uitgaande van de ramingen zal de arbeidsmarkt de komende maanden verslechteren. Daarom is het noodpakket verlengd tot en met september. Ondanks de inzet om verlies van werkgelegenheid voor werknemers en werkgevers zoveel te beperken, kan in de huidige situatie toch niet worden voorkomen dat mensen hun baan verliezen en dat bedrijven omvallen. Het kabinet houdt dit in het oog en zal waar nodig maatregelen nemen die passen bij deze ontwikkeling. Daarnaast zullen we het beroep op het noodpakket en de situatie op de arbeidsmarkt nauwlettend volgen en uw Kamer hierover maandelijks informeren. In verband met het zomerreces, en de belasting van het ministerie, het UWV en de gemeenten in de afgelopen maanden, verschijnt de volgende brief over twee maanden.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
W. Koolmees

---

²⁰ De Rabobank studie is te vinden op <https://economie.rabobank.com/publicaties/2020/juni/in-coronacrisis-wacht-nederlandse-economie-beperkt-herstel/> en de DNB studie is te vinden op https://www.dnb.nl/binaries/EOV%20voorjaar2020_tcm46-389040.pdf.

Bijlage

Figuur 1. Werkloosheid per kwartaal

